

«Я – громадянин»: почесно і... вигідно?

Юлія ЦИРФА

26

Розвиваючи торговельні зв'язки, налагоджуючи культурні й гуманітарні контакти, а також контролюючи процеси міграційних переміщень, намагаючись визначитися з конкретними соціальними параметрами власних територій, держави завжди прагнули встановити чіткий зв'язок із конкретною особою на основі взаємних гарантій. Адже історично, перебуваючи під владою суверена чи монарха, проста людина часто асоціювала себе з належними їйому територіями, конкретним містом чи краєм. І хоча вже давно минули часи, коли в торговельному «сленгу» переважали формулювання на кшталт «купці з Аграби», територіальна належність особи залишається чи не найголовнішим атрибутом правового статусу людини, визначаючи її як суб'єкт правових відносин, особистість та, зрештою, громадянина, котрий не лише має вагу в межах власного замкненого світу, а й може відігравати певну роль на державному рівні.

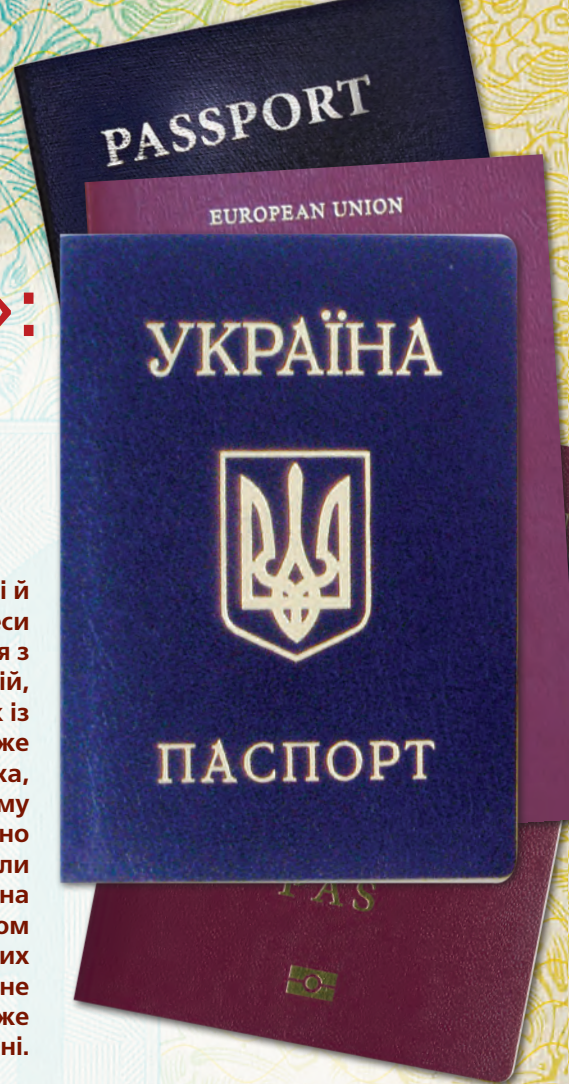
По суті, найпоширенішим у науці конституційного права є визначення громадянства як сталого політико-правового зв'язку між людиною та державою, що полягає в сутності їхніх взаємних прав, обов'язків і відповідальності та закріплюється Основним Законом держави й додатковими нормативно-правовими актами. Положення цих документів, а також практика взаємовідносин особи й держави дали змогу на юридичному рівні визначити основні ознаки інституту громадянства, котре, по-перше, є правовим станом, який полягає, з одного боку, в його загальному правовому нормуванні, а з другого – в індивідуальному юридичному оформленні громадянства кожної людини (шляхом отримання паспорта громадянина, свідоцтва про народження чи іншого документа, котрий містить вказівку на громадянство); по-друге, має сталий характер відносин, що існують постійно, як правило, від народження до смерті громадянина, адже керується загальним порядком припинення й не допускає одностороннього розірвання громадянства; по-третє, створює двосторонній зв'язок між людиною та державою, який ґрунтується на сукупності взаємних прав, обов'язків і відповідальності, що полягає у визнанні та повазі до гідності, основних прав і свобод людини; і, зрештою, гарантує поширення на громадянина суверенної влади як усередині країни, так і за її межа-

ми. Проте отримання таких гарантій рідко визначається лише бажанням конкретної особи набути громадянство тієї чи іншої держави, адже дія цього правового інституту поширюється на жителя держави від народження – на основі так званого права крові (лат.: *jus sanguinis*), тобто набуття громадянства за народженням (зважаючи на громадянство батьків дитини), чи права ґрунту (лат.: *jus soli*) – набуття людиною громадянства держави, на території якої вона народилася. Відповідно, процес натуралізації (укорінення) – набуття громадянства особою за бажанням суворо регламентується законодавством кожної держави. Водночас інтенсивні процеси економічної й політичної інтеграції, тотальна глобалізація всіх сфер суспільного життя, затяжні збройні конфлікти, транснаціоналізація народного господарства та, що не менш важливо, колізії державної належності окремих осіб, пов'язані з історичним переколюванням континентів і колоніальним минулим більшості країн, уможливають не лише існування різноманітних правових суперечностей, пов'язаних із набуттям чи припиненням громадянства, а й узаконюють перебування на території окремих країн апатридів, біпатридів, людей, котрі мають статус біженців чи переміщених осіб.

Так, розпад Радянського Союзу фактично узаконив третю форму філізації (набуття громадянства за на-

родженням), додавши до нормативно визнаних «права крові» та «права ґрунту» отримання статусу громадянина «у спадок». Наприклад, особи, котрі вважалися громадянами Латвійської Республіки до 17 червня 1940 року (тобто до моменту окупації держави військами СРСР), передають свої права на набуття громадянства нащадкам. Відтак кожна особа, котра документально підтвердить статус своїх пращурів у період до визначеної законом дати, може набути громадянство Латвії. По суті, те саме стосується й громадян Росії, України, Молдови, Придністров'я, котрі мають родичів, які народилися чи мешкали на території Румунії в період із 1918 до 1940 року, або ж осіб, котрі підтвердять свій історичний територіальний зв'язок з Угорщиною, адже ця країна, як відомо, втратила дві третини своїх земель після завершення Першої світової війни.

Процес налагодження контактів із країною походження, а тим паче отримання її громадянства є досить благородним з точки зору державної гуманітарної політики, захисту прав і свобод людини та обстоювання її інтересів. Проте з позиції юридичних стандартів це явище лише поглиблює ситуацію невизначеності, бо збільшує кількість біпатридів – фізичних осіб, котрі одночасно мають громадянство двох або більше держав, унаслідок чого кожна із зазначених держав може вимагати від цих осіб виконання їхніх грома-

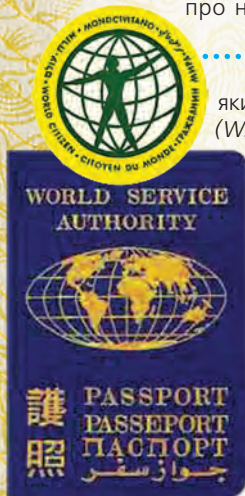
дянських обов'язків. І причина здебільшого криється в тому, що влада жодної з «батьківщин» біпатрида не знає про наявність у нього ще якихось документів, які посвідчували б його правовий зв'язок з іншою державою. Більше того, наявність таких документів не карається законом, адже, по суті, громадянин може вільно користуватися своїми правами та сумлінно виконувати покладені на нього обов'язки на території кількох держав, не порушуючи їхніх законодавств. Багато країн, зокрема Німеччина чи США, вимагають від громадянина іншої держави, котрий бажає отримати їхнє громадянство шляхом натуралізації в загальному порядку, відмовитися від колишнього громадянства. Але при цьому не проводиться перевірка дійсності такої відмови, наприклад, «нові громадяни» не повинні здавати старий паспорт чи подавати якісь додаткові документи до міграційної служби чи консульства. Отримавши громадянство Сполучених Штатів за «правом ґрунту», особа також може легко набути громадянство на території країни свого постійного проживання, не втрачаючи громадянства США: навіть за відсутності відповідних документів кожна людина, народжена на території Сполучених Штатів, може отримати документи для посвідчення громадянства, просто надавши відповідним органам свідоцтво про народження. Більше

того, діти, котрі народилися на території, над якими встановлено суверенітет США (як-от Пуерто-Ріко, Гуам, Північні Маріанські острови, Американські Віргінські острови), також отримують громадянство цієї держави за правом народження (за винятком дітей дипломатичного персоналу). Це положення іноді викликає обурення корінних американців, адже багато батьків, зокрема й незаконні мігранти, можуть в'їжджати до країни спеціально для того, щоб народжувати дітей (так звані діти-якорі). Однак не винятком є й самі американські громадяни, які отримують друге громадянство й другий паспорт. У більшості випадків це досить заможні люди, котрі, змінюючи місце проживання та громадянство, звільняються від надмірних податків уряду США, котрий сьогодні єдиний у світі однаково оподатковує як громадян, котрі живуть на території Сполучених Штатів, так і тих, що постійно перебувають за їхніми межами.

Ця стратегія напроцуд ефективна, бо в багатьох країнах є програми надання громадянства й паспорта в обмін на ведення інвестиційної діяльності та, як наслідок, поповнення місцевих бюджетів і гарантування розвитку багатьох сфер господарства. Такі програми є в Канаді, Австралії, Новій Зеландії, Австрії, Ірландії, Великій Британії, Домініці й, до речі, в самих США. Відміннос-

ті полягають лише в процесі надання громадянства «вагомим» інвесторам, тривалість якого залежить від розміру вкладу; виду інвестицій (поворотні або неповоротні); терміну очікування згоди на прийняття інвестиції; терміну очікування узаконення громадянства після безпосереднього інвестування того чи іншого проекту.

Беручи до уваги загальносвітову практику, ст. 4 Конституції України теж передбачає існування в нашій державі єдиного громадянства, підстави набуття й припинення якого визначаються законом. Відповідно, ст. 2 Закону «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року однією з основ законодавства про громадянство називає принцип єдиного громадянства – «громадянства держави Україна, що виключає можливість існування громадянства адміністративно-територіальних одиниць України». Крім того, визначається, що громадянин України, який набув громадянство (підданство) іншої держави або держав, у правових відносинах із Україною визнається лише громадянином України. Проте закон, знову ж таки, не передбачає жодної відповідальності біпатридів, а також не вимагає обов'язкової відмови особи від «іншого» громадянства за його наявності.

Паспорт громадянина світу – документ, який видає організація *World Service Authority* (WSA), заснована 1953 року у США. WSA є виконавчим органом Усесвітнього уряду громадян світу, створеного 4 вересня 1953 року в місті Елсуорт штату Мен (США) колишнім актором бродвейського театру, пілотом-бомбардувальником Гаррі Девісом. 25 травня 1948 року, перебуваючи у Франції, він відмовився від громадянства США, оголосивши себе «громадянином світу». Французький уряд зажадав, щоб Девіс залишив країну до 12 вересня. Однак без паспорта він не міг виїхати навіть із Парижа. Тож, скориставшись тим, що 7 вересня в Пале де Шайот урочисто відкрилася Генеральна

не гарантує, що будь-яка країна прийме паспорт громадянина світу, адже цей документ юридично визнається лише на території Буркіна-Фасо, Екватору, Танзанії, Мавританії, Того і Замбії. У деяких країнах паспорт приймають залежно від суб'єктивного ставлення чиновника або прикордонника, котрі його перевіряють (як-от у Канаді, Франції, Німеччині, Швейцарії, Великій Британії та США). Окрім того, на офіційному сайті WSA міститься перелік близько 180 держав, прикордонні служби яких хоча б раз ставили в'їзні/виїзні штампи в паспорт громадянина світу, тим самим де-факто визнаючи цей документ. Серед таких держав є й Україна.

Паспорт громадянина світу – документ на 40 сторінках, надрукований сімома мовами: англійською, французькою, іспанською, російською, арабською, китайською та есперанто. Перші чотири сторінки містять дані особи, яку він посвідчує, а решта призначені для віз. Вартість бланка паспорта залежить від терміну його використання: 8 років – 100 дол. США, 5 років – 75 дол., 3 роки – 45. Також є можливість отримати так званий паспорт світового доброчинця (*World Donor Passport*), термін дії якого становить аж 15 років, проте вартість його 400 дол. США. Для цього досить звернутися до штаб-квартири WSA з проханням надіслати анкету-заяву та список документів, потрібних для отримання паспорта. Гроші, зібрані після видачі паспортів, використовують для оформлення безкоштовних документів для всіх нужденних біженців.

Офіси організації розташовані у Вашингтоні та Шанхаї.

Асамблея ООН, Девіс «виїхав» із Франції і «в'їхав» на нейтральну територію, де відбувалися засідання ГА ООН. Як наслідок було створено прецедент, результатом якого стала поява першого «паспорта громадянина світу». Це викликало неабиякий резонанс, і вже через кілька місяців потреба в паспорті чи посвідченні особи громадян світу для осіб без громадянства, біженців і просто звичайних людей, котрі підхопили нову ідею, перевищила фізичні можливості Девіса. Відтак головним завданням WSA стало забезпечення права людини на вільне пересування землею кулею.

Сьогодні оформити паспорт WSA може кожна людина, котра не розшукується Інтерполом. Однак організація

Потреба в запобіганні та скороченні випадків подвійного громадянства стала основою для ініціювання Кабінетом Міністрів проекту закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо громадянства», зареєстрованого у Верховній Раді 1 лютого 2012 року. Згідно з текстом документа, «неподання або несвоєчасне подання повнолітнім громадянином України, який добровільно набув іноземне громадянство (підданство), заяви про це та копії документа, що підтверджує набуття ним іноземного громадянства (підданства), тягне за собою накладення штрафу від десяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (станом на 2012 рік НМДГ становить 17 грн. – Ред.). Ті самі діяння, вчинені службовими особами органів дер-

жавної влади та органів місцевого самоврядування, обкладатимуться штрафом у розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Окрім того, для осіб, які мають подвійне громадянство, запроваджуються обмеження на отримання посад у СБУ, Антимонопольному комітеті, Державній податковій службі України, Рахунковій палаті та інших державних установах. Цікаво, що вимоги щодо відмови від іншого громадянства чи, навпаки, від громадянства України на користь іноземного, документ не містить.

Тому, доки згаданий проект не буде схвалено парламентом, українці (особливо ті, котрі проживають на прикордонних територіях) матимуть змогу «користуватися благами» громадянства сусідніх держав. Чи просто тих, котрі не вимагають відмови від колишнього громадянства для отримання нової посвідки (як-от Туреччина, Італія або Ізраїль). Тим паче що сьогодні багато країн провадять так звану політику заохочення набуття їхнього громадянства, мотивуючи це возз'єднанням нації, бажанням покращити демографічну ситуацію чи просто допомогти представникам свого народу, котрі перебувають за кордоном. Так, 15 серпня 2012 року набув чинності новий закон про громадянство Республіки Польща, згідно з яким Президент країни може надавати польське громадянство всім іноземцям, котрі користувалися дозволом «на постійне перебування» на території країни протягом трьох років, мають регулярний дохід, підтвердження наявності місця проживання (договір оренди чи власності на квартиру) та знають польську мову. До того ж новий закон скасував правило, згідно з яким кожен, хто хотів отримати польське громадянство, мав відмовитися від свого попереднього.

Допускається збереження іншого (попереднього) іноземного громадянства та можливість постійного проживання за межами країни й у разі оформлення громадянства Румунії: 29 жовтня 2009 року парламент країни затвердив поправки до закону про громадянство, істотно спростивши процедуру отримання громадянства для іноземців. Тим самим шляхом пішла й Угорщина, котра на початку 2011 року полегшила процедуру отримання свого громадянства для всіх охочих (зокрема, й для українців), прийнявши спеціальний закон. Пізніше було внесено зміни до Конституції країни, які надали етнічним угорцям або їхнім нащадкам у різних країнах можливість отримувати громадянство «за правом крові». Для цього, напри-

Згідно з Порядком продовження терміну перебування й продовження або скорочення терміну тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 150 від 15 лютого 2012 року, іноземці та особи без громадянства, які на законній підставі прибули в Україну, можуть тимчасово перебувати на її території:

1) протягом наданого візого дозволу в разі в'їзду з держав із візовим порядком в'їзду, якщо інший термін не визначено міжнародними договорами України;

2) не більш як 90 днів протягом 180 днів від дати першого в'їзду з держав із безвізовим порядком в'їзду, якщо інший термін не визначено міжнародними договорами України;

3) на період дії візи, але не більш як 90 днів протягом 180 днів від дати першого в'їзду за візою, оформленою до 11 вересня 2011 року.

Реєстрація іноземців та осіб без громадянства, які в'їжджають в Україну, здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон України органами охорони державного кордону. Відмітка про реєстрацію іноземця або особи без громадянства в паспортному документі та/або імміграційній картці чи інших передбачених законодавством України документах дійсна на всій території України незалежно від місця перебування чи проживання іноземця або особи без громадянства на території України (п. 1, 2 ст. 16 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» № 3773-VI від 22 вересня 2011 року).

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 976 від 24 жовтня 2012 року «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України № 251 від 28 березня 2012 року («Про затвердження Порядку оформлення, виготовлення і видачі посвідки на постійне проживання та посвідки на тимчасове проживання і технічного опису їх бланків та внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України № 1983 від 26 грудня 2002 року») з 15 листопада 2012 року Державна міграційна служба має забезпечити оформлення й видачу посвідок на постійне проживання та посвідок на тимчасове проживання відповідно до Порядку й технічного опису, затверджених цим документом.

28

У Сполучених Штатах діє окремий дозвіл на в'їзд до країни на правах нареченої, для чого особи видається спеціальна віза типу K-1, або так звана віза нареченої. Такий дозвіл на в'їзд практикують багато країн. Але в США це, мабуть, одна з найскладніших процедур. Найбільша проблема полягає в тому, що, познайомившись з американцем заочно, виїхати потім для особистої зустрічі з потенційним чоловіком жінка має не такі вже й великі шанси. А якщо відсутнє підтвердження особистого знайомства, процедуру оформлення візи нареченої навіть не почнуть. Щоб отримати дозвіл на в'їзд до американського нареченого, спочатку його треба прийняти в себе на батьківщині й зафіксувати зустрічі та стосунки за допомогою якомога більшої кількості фотографій, чеків, що свідчать про спільне проживання в готелях, тощо. Адже «заочні стосунки» не справлять жодного враження на імміграційні служби. Якщо ж усе успішно доведено в посольстві, а особливо якщо з-за океану в цьому процесі бере активну участь наречений, жінці відкриють спеціальну візу. Однак після в'їзду нареченої до США пара негайно мусить скріпити свої стосунки шлюбом.

лад, громадянину України потрібно подати до консульства Угорщини громадянський і закордонний паспорти, свідоцтво про народження батьків, а також виписку з метричної книги про своїх прямих пращурів, які народилися на території Закарпатської області в період до 1944 року. Основна вимога – знання розмовної угорської мови.

По суті, така політика європейських країн, котрі, до того ж, входять до складу Євросоюзу, відкриває для українців чи молдован доволі широке «вікно додаткових можливостей». По-перше, власник другого ліквідного паспорта будь-якої країни Євросоюзу дістає можливість вести бізнес, жити, працювати, здобувати освіту чи купувати нерухомість у багатьох країнах Європи, подорожуючи їхніми теренами без необхідності відкриття віз. По-друге, набуття «європейського паспорта» створює безвізовий режим і для приватного бізнесу, а також стає важливим інструментом для міжнародного податкового планування. По-третє, громадянин прикордонної з ЄС території, маючи паспорт громадянина котроїсь із держав-членів ЄС, автоматично отримує й статус «громадянина ЄС», котрий (згідно зі ст. 20 Договору про функціонування ЄС від 25 березня 1957 року) надає йому право обирати та бути обраним депутатом Європарламенту, вільно отримувати інформацію від будь-яких інституцій ЄС, мати дипломатичний захист країн-членів Євросоюзу, а також звертатися із заявами безпосередньо до Європарламенту чи Європейського омбудсмена.

Однак поряд із зазначеними привілеями ст. 20 наголошує, що європейське громадянство є додатковим, а тому не замінює національного. Тож кожна країна Євросоюзу на власний розсуд визначає умови надання та припинення громадянства для тієї чи іншої особи. Тому, навіть здобувши громадянство ЄС, на практиці особа не завжди отримуватиме те, на що розраховувала. Адже й дешева робоча сила, і вплив мігрантів зі Сходу сьогодні є аж надто небажаними для більшості країн ЄС, котрі вважають цю ситуацію процесом розширення Євросоюзу «через чорний вхід». Відповідно, ані Румунія, ані Болгарія (котра також пропагує видачу власних паспортів іноземцям) наразі не стали учасницями Шенгенської зони.

З другого боку, на увагу заслуговують позиції самих держав, котрі свідомо заохочують явище біпатризму, видаючи паспорти всім охочим. Фактично ця процедура не позбавлена політичного підґрунтя, адже, наприклад, ні для кого не таємниця, яке становище посідають американ-

ські євреї, чий вплив на громадське життя країни сягає Конгресу й адміністрації Білого дому. Аналогічні кроки намагаються робити й сусідні з Україною країни: надаючи своє громадянство жителям нашої держави, Угорщина, підкреслюючи важливість Договору про добросусідство, підписаного між країнами 6 грудня 1991 року, зауважує, що у Верховній Раді України мають бути присутні етнічні угорці. Сусідня Румунія (котра, до речі, ніколи не вирізнялася наявністю особливо налагоджених відносин із Києвом), апелюючи до історичних фактів, дедалі частіше вступає в дипломатичні перепалки з Молдовою, закликаючи її громадян отримувати додаткові паспорти, чим провокує обговорення відновлення «Великої Румунії» (до складу якої до 1944 року входила й Закарпатська область України). А Російська Федерація взагалі заохочує отримання власного громадянства українцями на основі Конституції. Адже згідно зі ст. 62 Конституції Росії (від 12 грудня 1993 року) громадянин Російської Федерації може мати громадянство іноземної держави (подвійне громадянство) відповідно до федерального закону або міжнародного договору Російської Федерації. Згідно зі ст. 6 федерального закону «Про громадянство Російської Федерації» від 31 травня 2002 року, громадянин Російської Федерації, який також має інше громадянство, розглядається Російською Федерацією тільки як громадянин Росії, за винятком випадків, передбачених міжнародним договором Російської Федерації або федеральним законом. Оскільки ж міжнародних договорів про врегулювання питань подвійного громадянства в історії законодавчого процесу РФ існувало лише два (з Туркменістаном і Таджикистаном), то нескладно припустити, що політика визнання громадянами Росії біпатридів відбувається без належної уваги до міжнародної нормативно-правової бази. До того ж «доктриною Медведева» 2008 року передбачено надання захисту всім громадянам РФ, котрі перебувають за кордоном, унаслідок чого Москва на правовому рівні може легко підтвердити законність своїх дій на території іншої держави, де проживають громадяни Росії (як-от 2008 року в Абхазії та Південній Осетії).

Тож зрештою виходить, що особа з подвійним громадянством, перебуваючи на території однієї з держав, громадянство якої має, як правило, не може посылатися на свої зобов'язання щодо іншої держави. Натомість кожна держава, у громадянстві якої перебуває біпатрид, має право вважати його своїм громадянином і вимагати від нього ви-

конання відповідних обов'язків чи, навпаки, гарантувати його права та інтереси. Як наслідок такі ситуації виявляються аномальними й збитковими, бо можуть породжувати (й насправді стають причиною) конфліктні ситуації та спори між державами, котрі важко розв'язати на рівні загального міжнародного права, адже, по суті, обидві сторони конфлікту, обстоюючи інтереси своїх громадян, виявляють справжню суверенну відповідальність за власних жителів. Хоча останні, «купуючись» на таку можливість, часто стають жертвами спекуляцій у великій грі великих країн.

EUROPEAN UNION

Сьогодні поза межами Європейського Союзу часто використовується міф про існування єдиного «паспорта ЄС», що є безглуздим формулюванням із точки зору міжнародного права та юриспруденції, адже всі країни, котрі входили до складу Євросоюзу, – незалежні держави, що мають власні кордони, суверенітет, збройні сили та інші атрибути акторів міжнародних відносин. Відповідно, «паспорт ЄС» – лише умовний термін, який використовується щодо паспортів громадян будь-якої держави-члена спільноти.

У 1980-х роках країни, що входили до складу ЄС (на той час – ЄЕС), почали гармонізувати дизайн внутрішніх паспортів, затвердивши одну кольорову гаму (бордові тони) та обов'язковий напис «Європейський Союз» для оформлення обкладинок, спільні ознаки безпечення документів від підробок та біометрику. Маючи такий документ, громадянин будь-якої держави-члена ЄС міг вільно пересуватися територією спільноти чи влаштуватися на роботу в обраній на власний розсуд країні-члені.

Особам, національність котрих не дає права вважатися громадянами ЄС, деякі держави-члени організації видають інші види паспортів. Такі документи отримують, наприклад, мешканці Британських заморських територій (окрім громадян Гібралтару); піддані Її Величності, що проживають за межами Великої Британії; та британці, які мають захист.

Окрім того, Європейська комісія видає окремі дипломатичні, службові, «пропускні» паспорти (для осіб, котрі обіймають певні посади в інституціях ЄС), а також може надавати так звані документи в разі надзвичайних ситуацій.

Основні вимоги для набуття громадянства іноземцями

Україна	<ul style="list-style-type: none"> визнання і дотримання Конституції України та законів України; подання декларації про відсутність іноземного громадянства (для осіб без громадянства) або зобов'язання припинити іноземне громадянство (для іноземців); безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином України, – понад два роки); отримання дозволу на імміграцію; відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину (до погашення або зняття судимості) з урахуванням рівня загрози для національної безпеки держави; володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування; наявність законних джерел існування. <p><i>Ці вимоги не поширюються на осіб, яким надано статус біженця або притулок в Україні.</i></p>
США	<ul style="list-style-type: none"> легальний в'їзд до країни і проживання на її території принаймні протягом п'яти років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином США, – понад три роки); наявність «високоморальних» принципів; наявність двох поручителів; володіння англійською мовою та обізнаність з історією США та їхніми державними інститутами; готовність скласти присягу на вірність державі. <p><u>Додатково:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> інвестиційний вклад в економіку країни обсягом 1 млн. дол. (чи 500 тис. дол., якщо інвестиції здійснюються через регіональні цільові програми або регіональні центри, підзвітні Національному конгресу) та створення не менш як 10 нових робочих місць до кінця перших двох років розвитку бізнесу; володіння комерційною нерухомістю, включно з необхідністю перебування на території країни понад 180 днів на рік.
Росія	<ul style="list-style-type: none"> безперервне проживання на території держави з дня отримання посвідки на проживання і до дня звернення із заявою про прийняття до громадянства Російської Федерації протягом п'яти років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином РФ, – не менш як три роки); дотримання Конституції і законодавства Російської Федерації; наявність законного джерела засобів до існування; заява про відмову від попереднього громадянства, якщо інше не передбачено міжнародним договором РФ, або якщо така відмова неможлива через інші, не залежні від особи причини; володіння російською мовою. <p><i>Термін проживання скорочується до одного року, або ця вимога знімається взагалі для осіб, які: мають великі досягнення в галузі науки, техніки і культури; володіють професією або кваліфікацією, що становить інтерес для РФ; просять політичного притулку на території РФ; мають статус біженця; мають особливі заслуги перед РФ; є громадянами держав, що входили до складу СРСР, і проходять військову службу за контрактом у збройних силах РФ, інших військах або військових формуваннях строком не менш як три роки.</i></p>
Велика Британія	<ul style="list-style-type: none"> здоровий глузд та дієздатність кандидата; безперервне проживання на території держави протягом не менш як п'ять років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином країни, – не менш як три роки); намір продовжувати жити у державі або продовжувати перебувати на державній службі, службі міжнародної організації, членом якої є Велика Британія, службі компанії чи асоціації, зареєстрованої на території країни; достатнє володіння англійською, уельською чи шотландською мовою; достатні знання про життя у Великій Британії; присяга на вірність її Величності Королеві Великої Британії та Північній Ірландії Єлизаветі II. <p><u>Додатково:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> інвестиційний вклад в економіку країни обсягом 5–10 млн. фунтів стерлінгів, що дозволяє отримати посвідку на проживання через три роки, більш як 10 млн. фунтів – уже через два роки.
Німеччина	<ul style="list-style-type: none"> наявність постійної чи тимчасової посвідки на проживання визначеного типу, тобто такого, котрий закріплює основи тривалого проживання (за винятком документів, виданих на період навчання, задля гуманітарних цілей тощо); правомірне чи звичайне перебування на території країни протягом не менш як вісім років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином країни, – не менш як три роки). За умови успішного завершення інтеграційного курсу цей строк скорочується до семи років; здатність матеріально забезпечити себе та членів сім'ї, котрі перебувають на утриманні особи, не користуючись соціальною допомогою чи виплатами у зв'язку з безробіттям (за винятком молоді віком до 23 років та осіб, котрі не можуть матеріально забезпечити себе без указаної допомоги через обставини, що не залежать від їхньої волі); достатнє знання німецької мови; визнання вільного демократичного ладу Федеративної Республіки Німеччина; як правило, відмова від попереднього громадянства (за деякими винятками); відсутність судимості за вчинення тяжкого злочину.
Франція	<ul style="list-style-type: none"> безперервне проживання на території держави протягом мінімум п'яти років (для осіб, котрі перебувають у шлюбі з громадянином країни, – не менш як чотири роки чи п'ять, якщо подружжя проживає не у Франції, а за кордоном); володіння французькою мовою; знання громадянських прав і свобод, культури, історії та географії Франції; наявність місця проживання. <p><u>Додатково:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> інвестиційний вклад в економіку країни обсягом 0,3–1 млн. євро та створення не менш як двох нових робочих місць для громадян Франції, що дозволяє отримати посвідку на проживання вже через півроку після подання досьє. <p><i>Період проживання може бути зменшений до двох років для осіб, котрі закінчили французький університет або вищу школу, та є неув'язковим (може бути зроблений виняток) для громадян франкомовних країн чи осіб, які служили у французькій армії.</i></p>